

KIESRAAD

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

KIESRAAD

Datum
16 januari 2023

Ons kenmerk
2023-0000010450

Inlichtingen
mr. R.N.A. Al
T 070-4266266

Blad
1 van 3

Bezoekadres
Muzenstraat 85
2511 WB Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.kiesraad.nl

E-mailadres
kiesraad@kiesraad.nl

Onderwerp

Advies over de wijziging van de Kiesregeling in verband met EU-burgers die in Nederland willen stemmen

Inleiding

In uw brief van 12 december 2022 verzocht u de Kiesraad een advies uit te brengen over de wijziging van de Kiesregeling in verband met de verduidelijking van model Y 32 (hierna: de ontwerpregeling). U stelt voor om het modelformulier te wijzigen dat niet-Nederlandse inwoners kunnen gebruiken om aan te geven dat zij in Nederland van hun stemrecht voor het Europees Parlement gebruik willen maken. Het advies treft u hierbij aan.

Samenvatting

Mensen die in Nederland verblijven met een nationaliteit van een andere EU-lidstaat kunnen onder bepaalde voorwaarden in Nederland hun stemrecht voor het Europees Parlement uitoefenen. Het gaat om personen ouder dan achttien jaar, die wonen in Nederland, over de nationaliteit van een andere lidstaat van de Europese Unie beschikken en noch in Nederland noch in het land van herkomst uit het kiesrecht zijn ontzet. Zij kunnen zich met modelformulier Y 32 bij hun woongemeente laten registreren als kiezer voor de Nederlandse leden van het Europees Parlement. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt voor het modelformulier tekstueel aan te passen. De Kiesraad ziet in de gekozen uitwerking geen reden tot het maken van nadere opmerkingen.

1. EU-burgers die in Nederland stemmen

De mogelijkheid voor niet-Nederlanders die hier wonen om in Nederland aan de stemming voor het Europees Parlement deel te nemen berust op de Europese richtlijn 93/109/EG. De gedachte van deze richtlijn is dat EU-burgers – waar zij ook in de Unie wonen – overal kunnen deelnemen aan de stemming voor het

Datum
16 januari 2023

Kenmerk
2023-0000010450

Onderdeel
Kiesraad

Blad
2 van 3

Europees Parlement. Een lidstaat kan daarnaast ook de mogelijkheid bieden voor deelname aan de stemming vanuit het buitenland, zo kunnen Nederlanders in het buitenland per brief stemmen. Als een EU-burger in Nederland aangeeft hier aan de stemming te willen deelnemen, verklaart deze tevens geen gebruik te zullen maken van de mogelijkheid om aan de stemming deel te nemen vanuit de eigen lidstaat. Hetgeen overigens ook strafbaar is.¹

1.1. Duidelijker formulier

De Europese richtlijn is uitgewerkt in artikel Y 32 van de Kieswet. Dit artikel bepaalt dat gemeenten ingezetenen op hun verzoek registreren om in Nederland aan de stemming deel te nemen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een vastgesteld formulier, model Y 32. Signalen uit de praktijk hebben ertoe geleid dat het modelformulier tekstueel wordt verduidelijkt zodat het voor kiezers helder is wat er op het formulier moet worden ingevuld. De kiezer moest daar aangeven wat het laatste woonadres was in de lidstaat van herkomst, terwijl het meer precies is om te spreken over de lidstaat waarvan men de nationaliteit bezit. De ontwerpregeling stelt op dat punt een verduidelijking voor zodat kiezers beter begrijpen welke gegevens zij in het formulier moeten invullen. De Kiesraad heeft geen opmerkingen over de gekozen uitwerking.

Als een kiezer de Nederlandse taal niet geheel beheerst, is een toelichting op het formulier in de eigen taal een uitkomst. In het verleden zijn vanuit het ministerie hulpdocumenten opgeleverd in de erkende Europese talen. De Kiesraad geeft nog mee dat het de praktijk behulpzaam is als deze documenten ook worden bijgewerkt zodat kiezers die de Nederlandse taal niet goed beheersen wel begrijpen welke gegevens precies moeten worden ingevuld.

1.2. Tegengaan dubbel stemmen

De voorgestelde wijziging draagt eraan bij dat er in de Basisregistratie Personen meer gegevens kunnen worden opgenomen die voor het tegengaan van dubbel stemmen noodzakelijk zijn. De Kiesraad vindt dit een goede ontwikkeling. Het kan namelijk gebeuren dat een EU-burger zowel door de lidstaat van hun verblijf alsmede de lidstaat waarvan zij de nationaliteit bezitten in de gelegenheid wordt gesteld zich te registreren. Echter is stemmen in beide lidstaten niet toegestaan en in de Kieswet strafbaar gesteld. Om dubbel stemmen tegen te gaan is bilaterale gegevensuitwisseling nodig van de EU-burgers die zich elders registreren om aan de stemming deel te nemen.² Zo kan de eigen lidstaat nagaan of de betrokkene niet (ook) daar als kiesgerechtigde voor de Europees Parlementsverkiezing is geregistreerd. Het is de bedoeling deze gegevensuitwisseling te gaan faciliteren met de gegevens uit de Basisregistratie Personen, waarvoor de op het modelformulier Y 32 genoteerde gegevens de basis vormen.³

¹ Artikel Z 8a van de Kieswet.

² Artikel 13 van de Richtlijn 93/109/EG van de Raad van 6 december 1993 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een Lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn (PbEG 1993, L 329).

³ Door wijziging van het Besluit basisregistratie personen, zoals gepubliceerd op www.internetconsultatie.nl. De afgelopen jaren is de bilaterale gegevensuitwisseling uitgevoerd door

Datum
16 januari 2023

Kenmerk
2023-0000010450

Onderdeel
Kiesraad

Blad
3 van 3

Zowel de registratie als de gegevensuitwisseling tussen lidstaten verloopt echter moeizaam door de verschillen die er zijn in de manier en het moment van registratie van kiezers door de lidstaten.⁴ De Kiesraad is zich bewust van de moeilijkheden om op Europees niveau tot een sluitend systeem te komen voor het tegengaan van dubbel stemmen.⁵ In het licht hiervan verdient verdere verbetering van de procedures ook in de toekomst aandacht.

Slot

De Kiesraad ziet in de gekozen uitwerking geen reden tot het maken van nadere opmerkingen over de ontwerpregeling. De voorgestelde wijziging verduidelijkt het modelformulier en draagt bij aan het tegengaan van strafbaar dubbel stemmen. De Kiesraad geeft nog mee dat het de praktijk behulpzaam is als vanuit het ministerie aangepaste hulpdocumenten worden opgeleverd in de erkende Europese talen zodat kiezers goed begrijpen welke gegevens precies moeten worden ingevuld, ook als zij de Nederlandse taal niet geheel beheersen.

DE KIESRAAD,
voor deze,

(was getekend)

W.J. Kuijken,
voorzitter

(was getekend)

P.J. Young,
secretaris-directeur

het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ook in de toekomst zal het ministerie deze taak op zich nemen.

⁴ Evaluatie van de verkiezingen van provinciale staten, waterschapsbesturen, eilandsraden, kiescolleges en Europees Parlement (20 maart 2019 en 23 mei 2019), bijlage bij *Kamerstukken II* 2019/20, 35165, nr. 9 en *Kamerstukken II* 2021/22, 22112 nr. 3261.

⁵ Evaluatie van de verkiezing van de leden van het Europees Parlement en de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op 23, respectievelijk 27 mei 2019 (advies van 5 augustus 2019, te vinden op www.kiesraad.nl), Den Haag: Kiesraad 2019, p. 10.